

1941 METŲ
BIRŽELIO 21 - 25 DIENŲ

SUKILĖLIAI

MARDOSŲ KUOPA

2016/03/25 19:38

KAUNAS, "ATMINTIS", 1998

2016/03/25 19:38

Damijonas Riauka
Albinas Kijauskas

1941 METŲ
BIRŽELIO 21 - 25 DIENŲ
SUKILĖLIAI

Mardosų kuopa

KAUNAS "ATMINTIS" 1998

2016/03/25 19:38

UDK 947.45.081
Ri - 07

Leidiny išspausdintas
akcinės bendrovės "ACHEMA" lėšomis

1-98-7923
F98/7923

2016/03/25 19:38
ISBN 998 - 760 - 09 - 7

1.
2.
n
3.
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

**Kpt. Jono Noreikos - Generolo "Vėtros" sukilėlių kuopos,
kovojusios prieš raudonarmiečių dalinius
1941 m. birželio 22-ąją dieną 12 val. - Mardosų - Nausodžio kaimų
sandūroje, 1941 m. 23-ąją 12 val - prie Santakos tilto (ant Minijos
upės) kautynėse ir Stonaičių hidroelektrinės apsaugoje, dalyvių**

SĄRAŠAS

1. Kpt. Jonas Noreika - MGB nužudytas Vilniuje 1947 m.
2. Karo aviacijos kursantas Kazys Kijauskas - žuvo 1947 m. Santakos km. karinės operacijos metu.
3. Puskarininkis Kazys Šilgalis - gyvena Mardosuose.
4. Husaras Edvardas Šleinius - rusų nužudytas Mardosuose 1941 06 23.
Civiliai asmenys:
5. 1923 m. Klaipėdos išvadavimo - sukilimo dalyvis Liudvikas Riauka (tėvas) - tremtinys, mirė Plungėje 1961 m.
6. Liudvikas Riauka (sūnus) - tremtinys, mirė Buriat - Mongolijoje 1961 m.
7. Damijonas Riauka - gyvena Kaune.
8. Giedraičių kautynių prieš lenkus dalyvis Liudvikas Meškauskas - mirė Anglijoje.
9. Jonas Meškauskas - ?
10. Pranas Meškauskas - gyvena Kanadoje.
11. Vincas Meškauskas - žuvo 1945 m. Juodeikių km. karinės operacijos metu.
12. Edvardas Martišius - gyvena JAV.
13. Pranas Blaževičius - ?

2016/03/25 19:38

7. Štuthofio koncentracijos lagerio kalinys, kaip įkaitas už lietuvių tautos nepaklusnumą vokiškiems okupantams (1943 - 1945).
8. Lietuvos kariuomenės karo lauko teismo sekretorius.
9. Žurnalo "Kariūnas" redaktorius.
10. Romano "Penki broliai" autorius.
11. Advokatas, teisininkas, literatas-novelistas, daugkartinis literatūrinių premijų laureatas.
12. Lietuvos Karių Sąjungos "Ramovė" narys.
13. Vyčio Kryžiaus I laipsnio ordino kavallerius (po mirties).
14. Pasipriešinimo dalyvio Kryžiaus (po mirties) kavallerius.

2016/03/25 19:39

Karo aviacijos kursantas Kazys KIJAUŠKAS (1918 - 1947)

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO
IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRAS

1997 09 29 Nr. 1594
I _____ Nr. _____

Albinas Kijauskis
Lietuvių 28 - 3
3005 Kaunas

PAŽYMA

Palyšime, kad Kazys Kijauskis, s. Kazio, gim. 1918m., gyvenęs Plungės apskr., Kulių v., Šiemulių km. buvo L.L.A. Kulių kuopos vado pavaduotojas Žuvio 1947 metų rezanio 184. Sėnakų km. karinės operacijos metu.

PAGRINDAS. Ap. 3, Bylos Nr. 1237, L. 17, 21.

Generoline direktoriaus
Dalia Kurdyte

© Dvasiškė
05 88 60

1. Lietuvos Šaulių sąjungos narys (1937).
2. Šaulių sąjungos delegatas konferencijoje Kaune Lietuvos Nepriklausomybės 20-mečiui paminėti (1938).
3. Lietuvos Kariuomenės Kauno karo aviacijos mokyklos kursantas 1939 - 1940 m. (Šioje mokykloje Karo aviacijos teisės pagrindų paskaitas skaitė kpt. Jonas Noreika).
4. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos narys 1940 - 1941 m. (tėvų sodyboje Šiemulių kaime dirbo LAF'o komitetas).
5. 1941 01 sovietų valdžios buvo suimtas, po kelių dienų paleistas.

2016/03/25 19:39

6. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagų" būrio partizanas-kovotojas (vadas kpt. K.Kaukas ir aviacijos majoras Antanavičius) Mardosų kuopoje (1941 - 1944).
7. 1944 10 20 Lubių kaime suorganizavo Daugvaišos vardo partizanų būrį, buvo būrio vadas (slapyvardis "Pušinis"), vėliau vado Mato Kavoliaus pavaduotojas, kulkosvaidininkas, ne kartą padėjęs žygio draugams prasiveržti iš apsupties.
8. Žuvo kartu su partizanų būrio vadu Matu Kavoliumi (1947 02 18) karinės operacijos metu Santakos kaime (sutapimas: dviem dienom praėjus nuo Generolo "Vėtros" sušaudymo Vilniuje KGB rūsyje). Būrio vado pareigas perėmė Burvys.

2016/03/25 19:39

Puskarininkis
Kazys ŠILGALIS
(1913)

1. Lietuvos kariuomenės puskarininkis (1933 - 1936).
2. Lietuvos - Vokietijos pasienio (Gargždų - Palangos ruože) policijos valdininkas (1939 - 1940).
3. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopoje narys (1940 - 1941).
4. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagų" būrio kovotojas-partizanas (1941 - 1944).

2016/03/25 19:39

Lietuvos kariuomenės husaras
Edvardas ŠLEINIUS
(1916 - 1941)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopoje narys(1940 - 1941).
2. Raudonarmiečių sušaudytas 1941 m. birželio mėn. 23 dieną Mardosų kaime po pirmųjų kautynių prieš rusus Nausodžio-Mardosų kaimų sandūroje (prie Liudviko Meškausko sodybos) kaip sukilėlis-kovotojas.

2016/03/25 19:39

LIUDVIKAS RIAUKA

tėvas
(1896 - 1961)

1. 1923 m. dalyvavo Klaipėdos išvadavime, už ką iš Prezidento A.Smetonos gavo 3 ha žemės.
2. 1933 m. Prezidentas A.Smetona apdovanojo Pagyrimo raštu už modernios ūkininko (K.Stropaus) linų apdirbimo jaujos - pirties suprojektavimą ir pastatymą.
3. 1948 m. buvo ištremtas su visa šeima (6 asmenys) į Sibirą: Buriat-Mongoliją, Zaigrajevsko rajoną, kaimą Ilką, iš kur grįžo 1957 m.
4. 1949 m. sribai sudegino visą sodybą Telšių aps., Plungės valsč., Juodeikių kaime.
5. Netekęs sveikatos tremtyje, 1961 m. mirė Juodeikių kaime.

2016/03/25 19:39

Liudvikas RIAUKA

sūnus
(1922 - 1957)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Telšių amatų mokyklos grupės ir kartu Mardosų kuopos narys (1940 - 1941).
2. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagų" būrio Mardosų kuopos partizanas-kovotojas (1941 - 1944).
3. Rytų fronto karys (1942 - 1944).
4. 1949 m. ištremtas su visa šeima į Sibirą.
5. Mirė tremtyje (1957, Buriat-Mongolijoje, Zaiagrajevsko rajone).

Damijonas RIAUKA

(1924)

1. Lietuvos Ateitininkų federacijos jaunųjų ateitininkų vadas Plungės gimnazijoje (1937 - 1940).
2. Lietuvos Ateitininkų federacijos konferencijos (garlaivyje "Kaunas-Nida-Klaipėda" ir toliau "Palanga-Kretinga") Plungės moksleivių ateitininkų delegatas (1938 07).
3. Žemaitijos moksleivių ateitininkų konferencijos Kvėdarne delegatas (1939 07).
4. Lietuvos Ateitininkų federacijos Plungės moksleivių ateitininkų sąjungos kuopos vadas (1940 - 1944).
5. Šiaurės-Vakarų Lietuvos ateitininkų konferencijos Žemaičių Kalvarijoje Plungės gimnazijos atstovas (1944 07 02).
6. Lietuvos Ateitininkų federacijos nepaprastosios konferencijos Palangoje (1997 07 11 -13) Ateitininkų Sendraugių sąjungos Kauno delegatas.
7. Lietuvos Ateitininkų federacijos Sendraugių sąjungos Centro valdybos vicepirmininkas (nuo 1997).
8. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Plungės miesto ir Mardosų kuopos narys (1940 - 1941).
9. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagų" būrio partizanas-kovotojas (1941 - 1944).
10. Lietuvos Vietinės rinktinės (generolo P.Plechavičiaus armijos) kareivys, Marijampolėje kursantas (1944 03 - 05).

11. NKVD GULAG'o - speclagerio Nr. 174 politinis kalinys (1945 - 1946).
12. Lietuvos 1941 m. Sukilėlių klubo Tarybos narys ir įgaliotinis Kauno apygardoje (1993.06.19 - 1995 06 24).
13. Lietuvos 1941 m. Sukilėlių sąjungos Tarybos narys ir įgaliotinis Kauno apygardoje (1995 06 24 - 1997 05 20).
14. Lietuvos 1941 m. Sukilėlių sąjungos Kauno apygardos Tarybos pirmininkas (1993 12 - 1995 06 24).
15. Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų-Savanorių sąjungos narys (nuo 1997).
16. Lietuvos (1941 06 22 - 25) Sukilėlių sąjungos narys (nuo 1993).
17. Lietuvos Vietinės rinktinės (generolo P.Plechavičiaus armijos) Karių sąjungos narys (nuo 1997).

2016/03/25 19:40₃

*Giedraičių kautynių prieš
lenkus dalyvis*

**Liudvikas
MEŠKAUSKAS**

(1898 - 1972)

1. Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, Giedraičių kautynių prieš lenkus (1920) dalyvis.
2. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos dalyvis (1940 - 1941). (Jo namuose - Nausodžio kaime, Plungės valsčiuje buvo pagrindinė Žemaitijos 1941 m. sukilimo organizacijos buveinė, vėliau antinacinės kovos ginklų saugykla (1941 - 1944).
3. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagu" būrio partizanas-kovotojas (1941 - 1944).
4. 1944 m. spalio mėn. 7 d. pasitraukė į Vakarų, mirė Anglijoje.

2016/03/25 19:40

Jonas MEŠKAUSKAS
(1922 -?)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o)
Mardosų kuopos narys (1940 - 1941).

2016/03/25 19:40 15

**Pranas
MEŠKAUSKAS**
(1920)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos narys (1940 - 1941).
2. Pensininkas, gyvena Kanadoje (nuo 1944).

2016/03/25 19:40

Vincas MEŠKAUSKAS

(1923 - 1945)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos narys (1940 - 1941).
2. "Žemaičių Legiono" ir "Vanagų" būrio kovotojas-partizanas Mardosų - Viešтовėnų kuopoje (1941 - 1944).
3. Žuvo partizanų būryje kautynėse prieš enkavedistus ir sribus Plungės valsčiuje (1945).

2016/03/25 19:40 7

Edvardas MARTIŠIUS

1. Lietuvos Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos narys (1940 - 1944).
2. Lietuvos Policijos valdininkas (1941 - 1944).
3. Pensininkas, gyvena JAV (nuo 1944).

2016/03/25 19:40

Pranas BLAŽEVIČIUS

(1922 - ?)

1. Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos narys (1940 -1941).

Nuotraukoje:

Lietuvių Aktyvistų Fronto (LAF'o) Mardosų kuopos Tautinio Darbo Apsaugos (TDA) Juodeikių "Trejetas" (iš dešinės): Pranas Blaževičius, Liudvikas Riauka, Damijonas Riauka ir Užlieknio "Trejeto" atstovas - Antanas Vaitkevičius.

A. Butkaus nuotrauka 1941 m. rugpjūčio mėn. sukilėlių susirinkime - pobūvyje sukilėlio Prano Blaževičiaus sodyboje Juodeikių kaime (Plungės valsč., Telšių apskr.).

2016/03/25 19:40,9

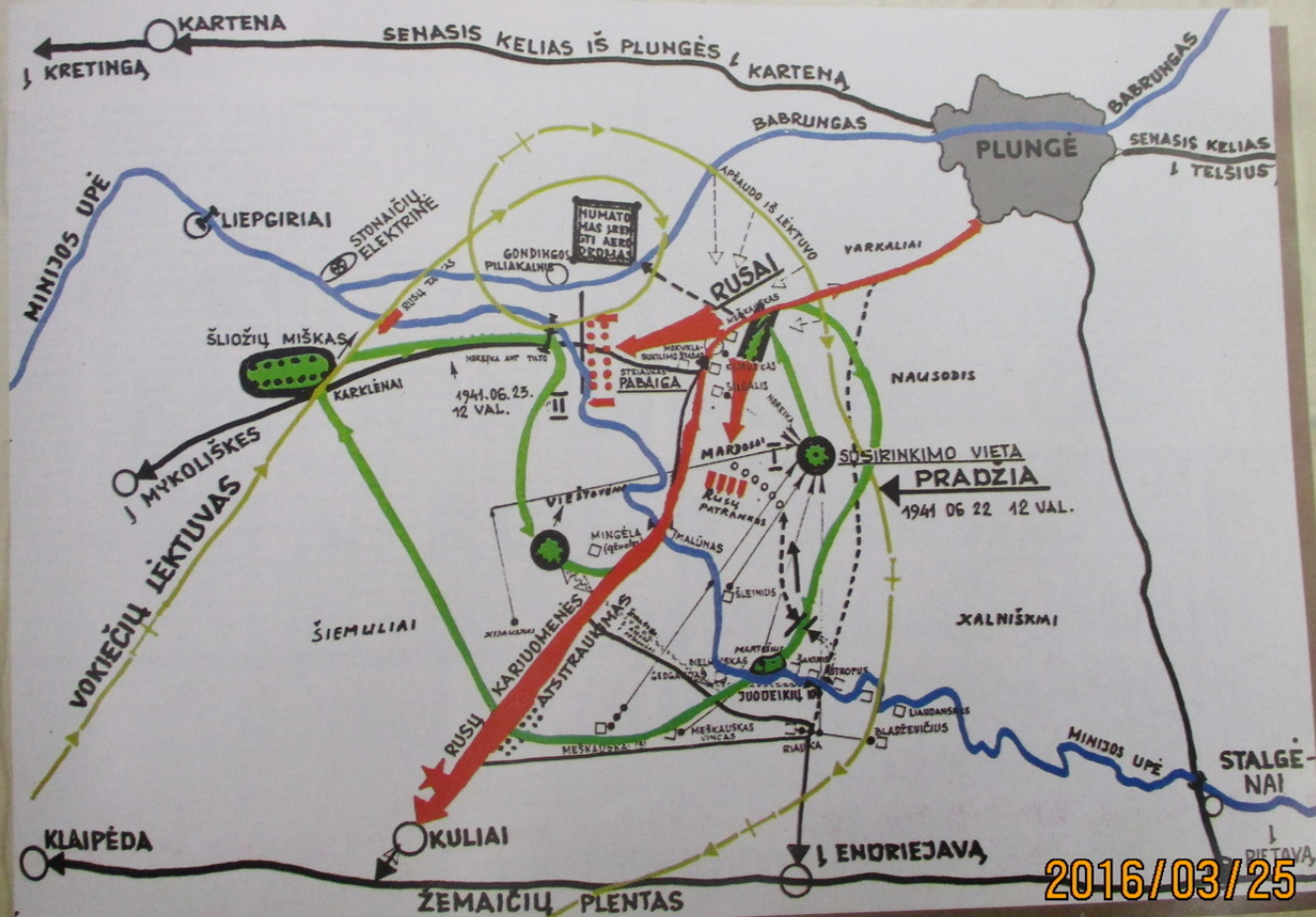

A. Butkaus nuotrauka.

Žemaitijos sukilimo, 1941 m. birželio 21 - 25 d., vado, Lietuvos kariuomenės kpt. Jono Noreikos (vėliau antisovietinėje rezistencijoje 1946 - 1947 m. tapusio generolu ir pasivadinusio slapyvardžiu "Generolas Vėtra") Tautinio Apsaugos Darbo (T.D.A.) sukilėlių kuopa, 13 vyrų, dalyvavusių dvejose kautynėse: 1941 m. birželio 22 d. Mardosų - Nausodžio kaimų sandūroje ir 1941 m. birželio 23 d. prie Santakos tilto, kartu su apylinkės LAF'o dalyviais ir jų šeimų nariais, praėjus dviem savaitėm po sukilimo susirinkę pobūviui Nausodžio kaime (toje pačioje vietoje, kur vyko pirmosios kautynės), Plungės valsčiuje, prie sukilėlio Liudviko Meškauskio namų.

2016/03/25 19:40

1941 M. BIRŽELIO MĖN. 22 - 25 SUKILIMO EIGOS SCHEMA

2016/03/25 19:41

Published daily except Sundays and Mondays, legal holidays, the
 Tuesdays following Mondays observance of legal holidays as well as
 Dec. 24th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4
 West 24th Street, Chicago, IL 60629-3539. **KETVIRTADIENIS** — THURSDAY, **BIRŽELIS** — JUNE 19, 1997
 Periodical class postage paid at Chicago, IL, and at
 offices.

SUKILIMĄ PRADĖTI...

DAMIJONAS RIAUKA

Tai yra todėl, kad Lietuvių Aktyviųjų Fronto (LAF) štabo pavadini, įvykęs 1941 m. birželio 22-ąją diena 10-14 valandą Kaune, Želkiaukyje, Senelių prieglauda pa-ruoktus knygas „Karas prasidėjo rytoj...“ apie sukilimo pradžią viešame vakariniame Žemaitijos kampelyje. Tai autentiškas pasakojimas apie lemtingąsias okupacijos pabaigos dienas 1941 m. vasarą. Toms dienioms tokiu sukilimo židinį Lietuvoje buvo ne vienetai, ne dešimtys, o šimtai atvejų.

Pasakotojas yra Žemaitijos sukilimo dalyvis būriu, kuriam tesesgiai kavinėjama vadovavo vienas Žemaitijos sukilimo organizatorius ir vadikas kapitonas Jonas Noreika, vėliau antisovietinėje kovoje (1945-1946 m.) tapęs generolu ir kompi-racijos įdėliu pašauktas „Generolu Vėtra“. Už drąsą, pasiaukojimą, ryžtą ir dotinesis prisitaikęs įvyk-dymą (1947.02.16) „Generolu Vėtra“ komandantui suteiktas. Kapitonas Jo-nas Noreika — „Generolas Vėtra“ 1997 m. vasario 14-ias dienas Lie-tuvos prezidento dekretu Nr. 1205 buvo apdovanojęs Vyčio Kryžiaus

įsilaipino orlaiviu (po mirties). Pasakojimo autorius Damijonas Riauka letariškai su ginklu dalyvavo kautynėse prieš sovietinius pustiniečius kpt. Jono Noreikos — „Generolo Vėtra“ boryje, tuoj pat po sukilimo buvo „Žemaitių legio-no“ karys-partizanas. 1944 m. mokėsi Lietuvos Vietinės rinktinės (LVR) Karo mokyklyje (Marijampoleje) ir, sugrįžusiam iš šios mo-kyklos (nokietaimas) išvydavo LVR, partizanų „Vanaigis“ valdybės suteiktą leitenanto laipiną. Dabar D. Riauka yra Lietuvos Vietinės rinktinės (LVR) karių klubiuko tarybos narys.

Redakcijos informacija

1941-ieji... Birželis karštas kaip niekada. Laukose derlius turės būti gausus. Rūgščių ogniui tokie aukšti, kad, atrodo, grois rugų apytę...
 Der nesibaigus mokslo me-lams grįžti iš Plungės į kaimą

ir, atrodo, katkų svarbus nori pasakyti. Taip pat anksčiau grįta ir brolis Liudvikas, Namuose susitrenka vieta devynių asmenų šeima. Brolis, slapta pasikvietęs mane, pa-pasakoja, kaip prieš porą dienų jam teko atlikti ypaci pa-vojingą ir sudėtingą uždavini: iš Telšiu į Zarėmus naktį teko nunešti penkis pistoletus. Aš džiuguosi jo operacijos sek-me.

Jau kurias laikus jautiamas įtampa. Pažįstami žmonės mažais būreliais pasibūsdomis aiškiai matyti vokiški kari-ninkai, organizavusius lietu-vių reparačiją. Kai kurie sa-kiems geridėjį apči ypatingus ryšininukų perėjimus prie sieną ir jų grįžimą su geromis žinomis. Aš visai tai supranti, bet privalau tylėti labiau už kitus, kad neišduociau savo

sluog — partizanų. Du kari-šau jau mane šaukė tardymui kitai ir vis klausinėjo, ar su girdejes apie kokias nors (n)iziacijas. Tačiau turu jau ki tokį konspiracijos paty-ną, nes ir anksčiau gimnazij-ai ateitininkų organizacija licijos buvo persekiojama, o nuo 1937-ųjų metų sek-ningai vadovavau Plungės m-nazijos jaunesiems atei-tikams.

Birželio 13-ąją mane 17-ti pasidrauska tevelis, įtei-nikiu susilaukia gimimo žymėjimo ir sako: „Šiandien iraciu to privali nuvažiuoti Klai-pėdos krašto sienos ir beti viską, kas dedasi ka-sose. Atrodo, kad mūsų mai teka perėti sieną pa... toliau kalba nutruksa. Davinį atlieku. Raudonar-čiai gausiai eina ir va-žioja Klai-pėdos link. Arkliais traukiami paboklai įkilpsta keliose, nes jie važiuoja vie-na praveža (jie kepta nesu-pranta), o saule kepiną negai-lestingai. Arkliai ginsai nuo vabzdžių, o šaulė keičia keičiasi dirančiais „matmais“... Kitą dieną (birželio 14-ąją) kelias nasidra raudonųjų „polutar-kos“ su verkiandais vaikais,

senelias, nelaimingomis lietu-vių šeimomis, tremiamomis į Sibirią. Man pasidarė aišku, kodėl buvau prieš laiką iš-kvietus iš gimnazijos, pa-aiškeja ir tevelio duota užduotis. Be kita ko, mano tevelis buvo Klai-pėdos išva-davimo 1923 m. dalyvis, už tai netoli Vaisvikių, 1863-ųjų metų Žemaitijos sukilimo vado, so-dybos gavo iš Lietuvos Res-publikos prezidento 3 ha žem-kes.

Savaitės dienos be galo įtemptos. Kasdien per kaimą laksto bolševikų senūnas Grundulas (kuris vėliau bu-vo notestas už plėšikavimus) ir vis ragina, tiesiog prievarta-čiai visus kaimiečius su arkliais važiuoti į „lažą“, tai yra rau-donarmiečiams ruošiamo aero-dromo darbus.

Išauko šeštadienio rytas (1941 m. birželio 21-oji). Maž-daug 3-ta valanda. Mama ravi daržą. Trobos durys plačiai ir kiemą atidarytos. Stoviu ant sienkščio ir matau, kaip per laukų nuo kaimo (mūsų sody-ba pamiškeje atokiau nuo kai-myno) paežiu takeliais sprčiai dirančiais ateina kaimyno sūnus Edvardas, tarnavęs Lie-tuvos kariuomenėje. Tevelis

išeina iš trobos jo pasitikti. Pokalbis vyksta kieme prie kryžiaus po klevu. Man lei-džiama dalyvauti šnekoje. Ed-wardo kalba trumpa, tiesiog komandinė: „Karas prasidės rytoj (valandos nepasako). Jūs keturiose, tu (kreipiasi į tevelį), tavo du sūnus — Liud-vikas ir Damijonas — ir jūsų kaimynų sūnus Pranas, pasi-ėmę turima ginkluote, rytoj 11 valanda ateikite į sutartą viet-ą (Nausodžio kaime prie rugių lauko tarp Meškausko ir Mečulauko sodybų)“. Pokalbis baigiasi. Edvardas vėl skuba tais pečiai takeliais atgal. Po to — matas pasitarimas tarp tėvo ir sūnų. Mama klausinėja, kas atsitiko, tačiau tevelis ramiai balsu visus nu-ramina. Jis moka tylėti, to iš-moko vaduodamas Klai-pėdą.

Brolis Liudvikas išvyksta su „džepeka“ pas kaimyną Prana, o aš sėdau ant divirčio ir vatiuoju į Plungę pas tetą Pe-tronėlę, kur mano mokslo kambarys. Jame — nelegali spaustuvė, biblioteka. Mano pranešimas teta nustebina. Be to, dar šią žiną pranešu kai-mynui Mikalauski, kuris, tarnaudamas caro kariuome-nėje, per pirmąjį pasaulinį

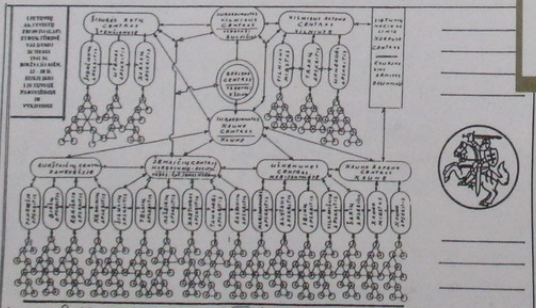
karą į patrankos numušė vo-kietų lėktuvą.
 Sugrįžęs iš Mikalauky, so-dedu visas knygas i tris storus maldus ir kieme už medžių juos užkauo. Gatsė vis dar vatiuoja Klai-pėdos link rau-donarmiečiai. Arkliai tempia ilgias patrankas, dulkes kari-viai keičiasi... Nuo gatvės mane siepia krūmai. Jeigu neptycia bolševikų kareivis bū-ty patvėlygs, vargu ar laimė-jimui man būtų baigęsi.

Ryte, birželio 22-ąją, sekma-dienį, cseuiu 7-ta valandą į batnyčią, išklausau Mišias ir grįžu į savo kambarelių. Gatvės tūlošos, žmonių beveik nėra. Edidamas Vytauto gatvė, noriu užtaikyti į postą spaudos, bet čia jau stovi raudonarmie-tis ir mane nepleidžia. Pas tetą užtrunko netilga. Sėdu ant divirčio ir vatiuoju pas tevelį i kaimą. Nuo Plungės iki namų 8 kilometrai. Abi ke-lio pusės pilnos vatiuogantių ir einantių raudonarmiečių. Grižtantieji daugiausia dri-tvarstyti. Kareiviai man dri-vačius važiuoti netrukdo. Grįps ir kaimą randa visi. Seima sukurtusia. Visi žino, kas yra įvykę. Klai-pėdos pusėje tolumoje matosi gairų

tevelius siepia kinkytis arklius ir važiuoti į „lažą“. Tevelis prieštarauja ir sako jam: „Žio-ruk, kaimyne, Klai-pėdos pu-pasė gaisrai, jūk jau karsa prasidėjo“. Grundulas iešina

šautuvą — karabiną ir pa-ra-bėti į „lažą“. Tevelis Ma-no broliui Liudvikui tenka šautuvos, o man tevelis iteikia pistoletą (7,65 kalibro, belgių sistemos). Keturiose patrau-

munis liko tik mirtis a tevynės laisvei! Jeigu r žūsime, tai Lietuva vis t gyvenis! Neverk, mama, ir grįžime sveiki!...
 Grižtome ne visi... Lietu-

dienu mes pamatėme, kad „užkome“ nuo raudonoji vilko ant raudonos mėsos...
 Tačiau, nors ir slėgia dar gyvųjų sukilėlių pečius am-tiaus našta, mes esame bu-drūs, ryžtingi ir kantrūs. Tikėjimas ateitimi yra stipresnis už visas kančias ir nevilgti. Lietuva bus amiams laisvai! Ji čia — gyva...

DRAUGAS, ketvirtadienis,
 1997 m. birželio mėn. 19 d.

1941 METŲ ŽEMAITIJOS SUKILIMO VADO

**Kpt. JONO NOREIKOS
- GENEROLO "VĖTROS"**

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS MARDOSUOSE,
ŠUKIONYSE, ŠIAULIUOSE, VILNIUJE IR
KAUNE

(1995 - 1997)

2016/03/25 19:41

KAUNO MIESTO TARYBA
Kultūros ir švietimo
KOMITETAS

Komiteto posėdis

PROTOKOLAS
1996.03.14..... Nr. 8
Kaunas

8. SVARSTYTA: Dėl gatvės pavadinimo Jono Noreikos vardu.
NUSPRESTA: Kauno rajono tarybos 1995 12 20 sprendimu Nr. 83
"Dėl gatvių pavadinimų suteikimo" Alėšų seniūnijoje Marsie-
šių kvartale nauja gatvė pavadinta Gen. Vėtros vardu."

Komiteto pirmininkas

A. Andriūškevičius

Tikras

Komiteto sekretorius

B. Jonaitienė

KAUNO MIESTO MERAS

POTVARKIS

1996.03.08 Nr. 320

Kaunas

Dėl atminimo įamžinimo

Įrengti memorialinę lentą su barjefu Vaidoto g. 209.
Lentos tekstas: Čia, buvusioje Pirmojo Lietuvos prezidento
karo mokykloje, 1934-1939 m. dėstė kapitonas Jonas Noreika-
-Generolas Vėtra, vienas iš Lietuvos partizanų vadų. 1946 m.
lapkričio 22 d. bolševikų nuteistas mirties bausme ir
nužudytas".

Miesto meras

V. Katkevičius

2016/03/25 19:41

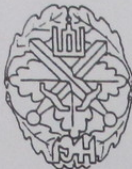
LIETUVOS
1941 METŲ BIRŽELIO 22 - 28 DIENŲ
SUKILĖLIŲ SAJUNGA

Damijonas RIAUKA - LS Sąjungos tarybos narys ir Igaliojtinis Kauno apygardoje
Pašto adresas: P.D. 543, 3031 Kaunas, LIETUVA, LITHUANIA. Tel. (8-27) 75 19 77

Kaunas, 1997 m. 7 vasario mėn. 16 d.

Nr. 3341

LIETUVOS 1941 M. BIRŽELIO 22-28 D. SUKILĖLIŲ
SAJUNGOS KAUNO APYGARDOJE UŽSIREGISTRAVU-
SIŲ SUKILĖLIŲ INICIATYVINĖS GRUPĖS NARIŲ ĮS-
TEIGTO BIRŽELIO SUKILIMO ATMINIMO ŽENKLO,
SKIRTO 55-OSIOMS METINĖMS PAŽYMETI, ĮTEI-
KIMO NUOLAT VEIKIANČIOS KOMISIJOS

POŠĖDŽIO PROTOKOLAS.

Svarstyta:

Sąrašas asmenų, kuriems verta įteikti ATMINIMO ŽENKLĄ, skirtą 55-osioms
BIRŽELIO SUKILIMO metinėms pažymėti.

Nutarta:

ATMINIMO ŽENKLĄ įteikti šiems asmenims:

Eilės Nr.	Ženklo Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos, tarnavimas Tėvynei Lietuvai
1	101.	Kpt. JONAS NOREIKAIKA--GENEROLAS	Lietuvių Tautos Tarybos organiza- torius ir įkūrėjas (1945-1946 m.);
2		"VETRA"	Lietuvos Ginkluotųjų pajėgų Vy- riausiosios Vadovybės vadas (1945-1946 m.);
3			"Žemaičių Legijono" įkūrėjas (1941 m.); 1941 m. birželio mėn. 22--28 d.
4			sukilimo Lietuvoje žemaitijos vadas.
2.	102.	ANTANINA NOREIKIENĖ	Žuvusiojo kpt. Jono Noreikos -- -- Generolo "VETROS" žmona.
3.	103.	DR. DALIA MARIJA BERNADETA KUČIENĖ-NOREIKAITĖ	Žuvusiojo kpt. Jono Noreikos -- Generolo "VETROS" dukterė; Amerikos Lietuvių bendruomenės veikėja, istorikė, žurnalistė.

Komisijos narių - sukilėlių parašai:

Pirmaininkas

Nariai:

Damijonas RIAUKA, Lietuvos sukilėlių sąjungos tarybos narys ir
įgaliojtinis Kauno apygardoje, žemaitijos partizanų
"Vanagai" leitenantas
Aleksandras MARCINKUS, dimisijos majoras

Eduardas PETRAJITIS, dimisijos kapitonas

Stasys VASILIAUSKAS, Sukilėlių sąjungos vyriausiasis revizorius

Stasys VITKAUSKAS, ISS narys

MES, žemiau pasirašiusieji, LIETUVOS 1941 M. BIRŽELIO 22-28
DIENŲ SUKILĖLIŲ SAJUNGOS KAUNO APYGARDOJE
UŽSIREGISTRAVUSIEJI SUKILĖLIŲ INICIATYVINĖS GRUPĖS
NARIAI, pa ž y m e d a m i

1941 metų birželio 22--28 dienų
SUKILIMO 55-ąsias metines,

šiandien įsteigėme žemiau pavaizduotą metalinį ženklėlį, kaip jubiliejaus
prisiminimo ir pagerbimo suvenyrą ir turime garbės įteikti jo vieną
egzempliorių

Kpt. Jonui Noreikai - Generolui Vetroi (po mirties)

Prašome Jūsų, gerbiamas
šio ženklelio savininke, pri-
siminti tai, kad Lietuviai,
trokšdami Laisvės, suvere-
numo ir Nepriklausomybės,
1941 metų birželio 22--28
dienų Sukilimo metu parodė

prieš visą pasaulį, jog Lie-
tuviių tautos niekada niekas
negali pavergti, nors tų troš-
kimų pasiekimui buvo pa-
aukota daug geriausių
TAUTOS SŪNŲ IR DUK-
TERŲ.

Žuvusiųjų heroizmas teprimena Jums šio ženklelio pavidalą
amžiną Lietuviių tautos kovą už Laisvę!

Mes norime, kad Jūs šį ženklėlį nešiotumėte su pagarba viršutinio rūbo
karioje puseje (jeigu turite kitus valstybinius apdovanojimus — toje
pačioje pagarboje kaip ir kitus žymėjimo ženklus).

Mes linkime Jums geros sveikatos.

Su pagarba —
1941 metų birželio Sukilimo dalyviai —
Kauno apygardos iniciatyvinės grupės nariai:

Handwritten signatures and names:
A.R. - Antanas R. Noreika - žmona
Dalia Marija Bernadeta Kučienė-Noreikaitė
Stasys Vasiliaskas
Eduardas Petrajtis
Aleksandras Marcinkus
Darius
Vilija

LIETUVA, KAUNAS, 1996 M. BIRŽELIO 22 D.

Nr. 101

2016/03/25 19:41

Minint 85 - tąsias kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros" gimimo metines (1910 10 10 - 1995 10 10) prie namo, kur buvo pagrindinis Žemaitijos sukilimo štabas (Mardosų pradinė mokykla), Kauno apygardos sukilėliai kartu su Plungės rajono visuomene atidengė ažuolinę memorialinę lentą (nuotrauka kairėje). Lentos autorius ir drožėjas - sukilėlis (tautodailininkas) Ignas Burlingis (antros nuotraukos dešinėje) ir Mardosų sukilėlis, kpt. Jono Noreikos kuopos narys, Damijonas Riauka (kairėje).

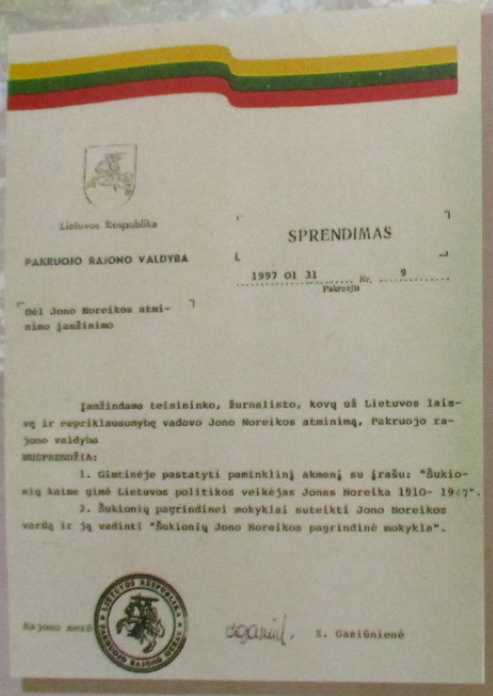
2016/03/25 19:41

Kairėje - šauliai, politiniai kaliniai (su vėliava), Plungės rajono valdžios atstovai, Kauno apygardos sukilėliai prie atidengtos ir pašventintos memorialinės lentos Mardosuose (Plungės rajonas). Dešinėje - kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros" atminimo jamžininimui Šiauliuose prie apskrities savivaldybės pastato atidengta memorialinė lenta (1997). Čia 1941 - 1943 m. Šiaulių apskrities viršininku dirbo Jonas Noreika.

2016/03/25 19:41 27

Kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros" įamžinimas gimtajame Šukionių kaime: kairėje - Šukionių mokyklai suteiktas Jono Noreikos vardas; dešinėje - kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros" dukra Dalia Marija Bernadeta Kučėnienė (Noreikaitė) su savo vaikais - Silvija ir Rimu kartu su Noreikos bendražygiu - sukilėliu Damijonu Riauka ir Kauno sukilėliu Stasiu Vasiliausku prie akmens, ženklinančio paminklo vietą.

2016/03/25 19:41

ŠIAME KAIME
1910 M. GIMĖ
PASIPRIEŠINIMO
OKUPACINIAMS REŽIMAMS
ORGANIZATORIUS,
LIETUVOS KARIUOMENĖS
KAPITONAS

JONAS NOREIKA

SUŠAUDYTAS 1947 02 26

Kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros"
įamžinimas gimtajame Šukionių kaime (Pakruojo
rajonas): kairėje - paminklinio akmenų bareljefas;
dešinėje - d. j. Raimundas Kazlauskas šventina
paminklą kpt. Jonui Noreikai - generolui "Vėtrai"
(paminklo autorius architektas Viktoras Kunickas iš
Šiaulių).

2016/03/25 19:41

Lietuvos 1941 m. birželio 21 - 25 d. sukilėliai
prie paminklo Kpt. Jonui Noreikai - generolui "Vėtrai"
Šukionių kaime šventinimo - atidengimo dieną (1997
06 28): kairėje - Damijonas Riauka, kpt. Jono Noreikos
kuopos kovotojas ir Viktoras Ašmenskas, sukilėlis;
dešinėje - Kauno sukilėliai - E.Ramonas, dim. majoras
A.Marcinkus, D.Riauka, S.Vitkauskas, A.Ilgauskas,
V.Vitkauskienė.

2016/03/25 19:41

Minint kpt. Jono Noreikos - generolo "Vėtros" žuvimo 50 - metį (1997) Vilniuje ir Šukionyse: kairėje - dr. Dalia Marija Bernadeta Kučėnienė (Noreikaitė) su savo vaikais Silvija ir Rimu lankėsi 1997 03 27 Šukonių pagrindinėje mokykloje, kuriai suteiktas Jono Noreikos vardas ir įteikė Pakruojo rajono meriui savo autorinę knygą "Žemaitė Amerikoje". Rimas Kučėnas susirinkusiems svečiams parodė kpt. Jono Noreikos -

generolo "Vėtros" apdovanojimo (po mirties) Vyčio Kryžiaus I laipsnio ordiną; dešinėje - Kauno apygardos sukilėlių delegacija Vilniuje 1997 03 23 prie memorialinės lentos kpt. Jonui Noreikai - generolui "Vėtra", atidengtos ir pašventintos prie Lietuvos Mokslų Akademijos rūmų. Čia paskutinėmis dienomis (iki suėmimo) kpt. Jonas Noreika - generolas "Vėtra" dirbo juristkonsulu. 2016/03/25 19:41

ČIA, BUVUSIOJE PIRMOJO LIETUVOS
PREZIDENTO KARO MOKYKLOJE,
1934 - 1939 M. DĖSTĖ KAPITONAS

JONAS NOREIKA - GENEROLAS VĖTRA,

VIENAS IŠ LIETUVOS REZISTENCIJOS VADŲ.
1946 M. LAPKRIČIO 22 D. BOLŠEVIKŲ
NUTEISTAS MIRTIES BAUSME
IR NUZUDYTAS

Minint 50 - tąsias kpt. Jono Noreikos - generolo
"Vėtros" žūties metines Kaune, Panemunėje, prie
Lietuvos kariuomenės Aukštosios Prezidento A.Smetonos
karo mokyklos, kur mokėsi ir vėliau karo mokslus dėstė
kpt. Jonas Noreika, 1997 04 04 atidengta memorialinė
lenta su bareljefu. Kairėje - lentos bareljefas, dešinėje -
Kauno sukilėliai su Garbės sargyba ir M.D.B. Kučėnienė
(Noreikaite). Kpt. Jonas Noreika buvo sušaudytas Vilniaus
KGB rūsyje 1947 02 16 (2016/03/25 19:42

Kpt. Jono Noreikos žūtis minėjimas Vilniuje:
kairėje - dr. Dalia Marija Bernadeta Kučėnienė
(Noreikaitė) su savo vaikais Silvija ir Rimu 1997 02
17 Vilniaus Antakalnio kapinėse prie simbolinio
paminklo, kur bus palaidoti a.a. kpt. Jono Noreikos -
generolo "Vėtros" palaikai. Dešinėje - Garbės sargyba
Vilniaus Karininkų Ramovėje kpt. Jono Noreikos -
generolo "Vėtros" sušaudymo 50 - tujų metinių
minėjimo dieną.

2016/03/25 19:42

Kauno apygardos sukilėliai su svečiais pas Lietuvos prezidentą Algirdą Brazauską apdovanojami (po mirties) kpt. Jonui Noreikai - generolui "Vėtrai" metu.

2016/03/25 19:42

KNYGOS IŠLEIDIMO ORGANIZACINIŲ IŠLAIDŲ SUMAŽINIMUI AUKOJO:

1. ALBINAS KIJASKAS, KAUNAS	200 Lt.	20. RIMANTAS VRUBLIAUSKAS, VILNIUS	5 Lt.
2. STANISLOVAS PETRAUSKAS, KAUNAS	100 Lt.	21. JUOZAS JANUŠAITIS, KAUNAS	10 Lt.
3. JUOZAS GRUŠYS, KAUNAS	20 Lt.	22. AUDRIUS SKAISTYS, VILNIUS	10 Lt.
4. ALBERTAS JASIULIONIS, KAUNAS	50 Lt.	23. ALGIS POŠKUS, UKMERGĖ	5 Lt.
5. ALBERTAS ŠILGALIS, TELŠIAI	200 Lt.	24. RIMGAUDAS RAČKAUSKAS, PANEVĖŽYS	10 Lt.
6. VYTAUTAS ANDZIULIS, KAUNAS	50 Lt.	25. JURGIS ŠKĖRYS, KAUNAS	20 Lt.
7. LEONARDAS BAKAITIS, KAUNAS	20 Lt.	26. JANINA ANDRIUŠIENĖ, KAUNAS	10 Lt.
8. JUOZAS PETRIKAS, KAUNAS	10 Lt.	27. PETRAS RAILA, KAUNAS	10 Lt.
9. KĘSTUTIS KERPAUSKAS, KAUNAS	10 Lt.		
10. ANTANAS MASLAUSKAS, KAUNAS	10 Lt.		
11. RIMANTAS KAUKA, KAUNAS	10 Lt.		
12. Kpt. GEDIMINAS REUTAS, KAUNAS	50 Lt.		
13. JUSTINAS SAKALIS, KAUNAS	15 Lt.		
14. LAIMA UŽKURNIENĖ, KAUNAS	20 Lt.		
15. VLADAS ŠAPOLA, KAUNAS	20 Lt.		
16. JONAS ŽVIRBLIS, TELŠIAI	10 Lt.		
17. AUDRIUS KVIETKAUSKAS, KAUNAS	10 Lt.		
18. RAIMUNDAS CHARŽEVSKIS			
(Kauno sukilėlio sūnus)	300 Lt.		
19. ALGIRDAS GUSTAS, KAUNAS			
(Šaulių kuopos vadas)	20 Lt.		

2016/03/25 19:42

2016/03/25 19:42

Tiražas 500 egz.

Spaudė UAB "PE Kaunas",
Gedimino g. 47, Kaunas 3000

Maketavo Kostas Klimavičius

IV viršelyje: Lietuvos 1941 m. sukilėliai su svečiais minint 50 - tąsias kpt. Jono Noreikos -
generolo "Vėtros" sušaudymo metines (1997 02 26).

2016/03/25 19:42

1-98-7923
LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA
R98/7923

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka
LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA
000730

2016/03/25 19:42